

ЦЕРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

НАУЧНО
РЕЛИГИОЗНО-ПРАВСТВЕННО СПИСАНИЕ.

„созижду церковь мою, и врати адова не одолѣють ей“ (Мат. 16; 18).

ИЗЛИЗА ДВА ПЪТИ ВЪ МЪСЕЦА ВСЪКО 1 и 15 ЧИСЛО.

<p>ЦѢНАТА НА СПИСАНИЕТО Е :</p> <p>За година 8 лева „ шестъ мѣсеца 5 „ „ три мѣсеца 3 „</p> <p style="text-align: center;">—</p> <p>Въ странство за година 10 лева въ прѣдплата.</p>	<p>ЕДИНЪ БРОЙ 40 СТОТ.</p>	<p>Всичко що се отнася до списанието се отправя до редакцията му въ гр. Харманлий. — Ръкописи назадъ се не връщатъ. — Неплатени писма не се приематъ.</p> <p style="text-align: center;">—</p> <p>За частни обявления се плаща за всѣки пълъ по 20 ст. на рѣдъ.</p>
---	-----------------------------------	---

СЪ ДЪ Р Ж А Н И Е :

Седмиченъ календаръ. — Притчата за богатия и сиромахъ Лазарь. — Благодаренъ разговоръ за душата (*продължение отъ 2-й брой*). — Началото на Християнството (*продължение отъ 2-й брой*). — За мирски животъ. — Р. ъ звитъ нессимистически теории и тѣхната несъстоятелностъ. — Бѣдностъ и Богатство (поучение). — Духовенството въ политическитъ борби. — Бѣсѣди върху християнското Богослужение. — Какво значение има прѣподаването на Законъ Божий въ народнитъ училища. — За знаменята и чудесата въ настояще време. — Не трѣбва да се върва на врачки и баячки (*продължение отъ 2-й брой*). — Псаломъ 4. — Съвѣтъ къмъ священниците (*продължение отъ 2-й брой*). — 8-й Ноемврий за събора на ангелитъ.

СЕДМИЧЕНЪ КАЛЕНДАРЪ.

Октомврий има 31 дни. — Деньтъ има 11 ч., а ноцъта 13					
29	Съб.	Св. Пр. Анаст. и Св. Аврамий	5	Съб.	Св. мжч. Галактионъ
30	Недѣля	† Св. мжч. Зиновий и Зинай	6	Недѣля	† Св. Павенъ Арх. Цар.-декий
31	Понед.	Св. Ап. Стахий, Апелий и др.	7	Пон.	* Св. 33 мжч. въ Мелитинъ
Ноем. има 30 дни. — Деньтъ има 10 ч., а ноцъта 14.					
1	Втор.	Бесребър. Козма и Дамнианъ	8	Втор.	† Св. Архангелъ Михаилъ
2	Срѣда	Св. мжч. Акидинъ	9	Срѣда	Св. мжч. Онисифоръ
3	Четвър.	Св. мжч. Акепсима	10	Четвър.	Св. Ап. Ерастъ
4	Петъкъ	Св. мжч. Иоаникий	11	Петъкъ	Св. мжч. Мина, Внсторъ и др.

Притчата за богатия и сиромахъ Лазарь.
(Лук. 16, 19 — 31).

Въ 22-та недѣля слѣдъ петдесятницата воскресно Евангелие ни повѣтствува *притчата*

за богатий и Лазаря. Въ тази притча Господъ Нашъ Иисусъ Христосъ ни прѣдставлява животътъ на невѣрующитъ богатия на земята, като ни поучава да се не увличама въ земнитъ добрини, а да забравяме въздаянието за вѣч-

нийтъ животъ; на страждующитѣ, като Лазари, Той казва да се не отчаяватъ: защото блаженството не е тука на земята, а въ вѣчността — на небето. Нѣкои отци на Църквата (Августинъ, Григорий Вел.) предали на тази притча аллегорическо значение. Подъ думата богати сж разбирали юдеитѣ, които се гордѣли, че били произхождали отъ Авраама, обличали се въ свѣтли богослужебни и идолопоклоннически ризи, вѣщоу денъ се велелили т. е. живѣли въ пълно удовлетвие, като прѣкарвали днитѣ въ празненство, както царнетѣ имъ, и ако поѣкоганъ дадели на язичницитѣ, трохитѣ отъ богатата си трапеза, то не да имъ удовлетворятъ гладътъ, а за да бждтъ видени отъ челоуѣцитѣ (= Мат. 23, 5). Подъ думата Лазаръ сж разбирали язичницитѣ, които за въ бждше ще се покриватъ съ рани за грѣховеѣ си, ще гладуватъ и жадуватъ за духовна храна; юдеитѣ задържали се да не дадѣтъ отъ доволната трапеза, отъ която се ползували отъ закона и пророцитѣ, не се ползували даже отъ трохитѣ на откровението и яравочението на закона; и само кучетата — поетитѣ, философитѣ и законодателитѣ язически сж идвали да имъ лижатъ ранитѣ и да ги утѣшаватъ въ яравственитѣ страдания. Юдеитѣ сж можали да облегатъ страданията на язичницитѣ чрѣзъ внушение на възвишенитѣ истини на откровението; но тѣ си мислили за земното удовлетвие и забравяли за Авраамовото лоно гдѣто ще бждтъ отнесенни отъ ангелитѣ — благовѣстницитѣ на царството Божие. Отъ това се разбира, че наследницитѣ на царството Божие ще се строполятъ въ бездната на адътъ, а послѣднитѣ — язичницитѣ ще насѣдѣтъ съ Авраама и Исаака и Иакова (Мат. 8, 11—12; Лук. 13, 28—30). Това може да се случи и съ сврѣменнитѣ послѣдователи и членове на настоящата Църква, както се е случило и съ богатия, Авраамовия потомецъ. Християнитѣ, които принадлежатъ къмъ истинската Църква, гордѣливи съ своето си православие, прѣимущество и обѣщанията, които имъ сж дадени отъ църквата, трудятъ се само за украшение (удовлетвие) на душата си, а за ранитѣ на заблуденитѣ Християне, които не се трудятъ да се обърнатъ отъ своето си язичество, не изливатъ масло и вина на ранитѣ имъ: съ това си равнодушие тѣ ще запрѣличатъ на богатия, който прѣзъ всичкитѣ си дни се е веселилъ, като е оставялъ Лазари да лѣжи въ гной и рани верѣдъ кучетата. Тази притча мо-

же да се уподоби въобще и къмъ вѣщоу челоуѣкъ, който гледа само до богатѣ или съпознания, или съ вѣра и добродѣтель, или съ материални срѣдства, а остави сиромаситѣ, които умираатъ отъ гладъ и болести, било тѣ духовни или тѣлесни.

Благодатенъ разговоръ за душата (Записки отъ Св. Писание).

(Продължение отъ 1-ий брой).

Ний сме длъжни отъ всичката си душа а) да обичаме Бога: да обичамъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърдце, и съ всичката си душа, и съ всичката си сила. (Втор. 6, 5). Да възлюбимъ Господа Бога твоего съ съ всичкото си сърдце, съ всичката си душа и съ всичкитѣ си умъ (Мат. 22, 37; Мар. 12, 30; Лук. 10, 17).

б) Слушвай на Бога: що нека Господъ Богъ твой отъ тебѣ? За това да Му слугуванъ съ всичкото си сърдце и съ всичката си душа. (Втор. 10, 12).

в) Търси Бога: отъ тамъ ще потърсите Господа Бога вашого и ще го наидете, когато го потърсите съ всичкото си сърдце и съ всичката си душа. (Втор. 4, 29). Расположете сърдцето и думата си къмъ това, за да намѣрите Господа Бога вашого (1 Пар. 22, 19).

г) Обръщайте се къмъ Бога: Господъ ще се зарадва за тебѣ, да ти прави добро; ако се обрънешъ къмъ него съ всичкото си сърдце и съ всичката си душа. (Втор. 30, 10).

Моли се за исцѣлението на душата си: Азъ рѣкохъ: Господи, помилуй ми, исцѣли душата ми, защото съгрѣшихъ прѣдъ Тебѣ (Пс. 40, 5).

Имайте въра въ спасението на душата си: ний обаче не сме отъ тѣзи, които се дръпнуватъ назадъ въ погибель; но отъ тѣзи, които вѣрватъ за спасението на душата си (Евр. 10, 39). Като приемате сетнината на вашата вѣра, спасението на душата (1 Петр. 1, 9).

Словото Божие е оръдие за обръщание на душата: Сждбинитѣ Господни сж истинни, купно и праведни; заповѣдта Господни е свѣтла, просвѣщава очитѣ (Пс. 18, 8-9). Божието Слово е живо, и дѣятелно, и по остро отъ всякий мечъ остръ отъ двѣтѣ страни и прѣминува до раздѣлението на душата и на духътъ, на ставитѣ и на мозъкътъ и издирва помисленията и намѣренията сърдечни (Евр. 4, 12). Отхвърлете всяка нечистота и множеството злоба, и прие-

мете съ кротостъ всажданното слово, което може да спаси душата ви. (Иак. 1, 21).

Колко сж спасителни за душата ми: надъждата, пазието заповѣдитъ и самоотвержението: прѣдлѣжащата надъжда, които имате както якоръ на душата беззопасенъ и твърдъ и който влѣзува въ най-вжтрѣшното на завѣсата (т. е. въ Св. Святихъ), гдѣто Исусъ Христосъ влѣзе за насъ прѣдтеча. (Евр. 6, 19-20). Който пази заповѣдта, съхранява душата си (Притч. 19, 16). Беззаконниятъ, ако се върне отъ всичкитъ си грѣхове, които е сторилъ, и упаци всичкитъ ми повѣления и направи сждба и правда, непрѣменно ще живѣе, нѣма да умре (Иез. 18, 21). Който ище да упаци животътъ си, ще го изгуби, и който изгуби животътъ си заради менъ и за Евангелието, той ще го упаци. (Мат. 16, 21; Марк. 8, 35; Лук. 9, 24).

Длъжности на священнослужителитъ въ отношение къмъ душитъ: (Иез. 3, 17-21; 33, 2-9). Върнахъ сж въ Листрихъ и Иконии и Антиохони и утвърдявахъ думитъ на ученицитъ, като ги увѣщавахъ да прѣбждватъ въ вѣрата. (Дѣян. 14, 22). Бждете послушни и покорявайте се на вашитъ наставници; защото тѣ бодруствуватъ за вашитъ души, както що иматъ да даджтъ отвѣтъ (Евр. 13, 17).

Който е истинско разуменъ, придобива душата си и я избавя отъ смъртта и грѣховетъ: който придобива души, мждръ е (Притч. 11, 30). Да знае, че който е обърналъ грѣшнаго отъ заблуждението на пжтътъ му, ще спасе душа отъ смъртъ и ще покрие множество грѣхове (Иак. 5, 20).

Лжливитъ учители измамватъ душата: нѣкои, като излѣзохъ отъ насъ, смутихъ ви съ думи и разврацаватъ дунитъ ви (Дѣян. 15, 24). Беззаконницитъ подлѣстятъ неотвърденитъ души; прочее, тѣ говорятъ съ надуто празнословие, прѣлѣгватъ съ плѣтежитъ похоти, съ невздържанията, тѣзи които сж наистина избѣгнали отъ живуцитъ въ заблужденията. (2 Петр. 2, 14-18).

а). *Ще бжджтъ наказани:* Отъ плодоветъ на устата си ще се храни человекъ съ добрини, а душата на беззаконницитъ съ насилство (Притч. 13, 2). Горко на беззаконниятъ, зло ще му бжде, защото въздаянието му ще бжде по дѣлата на ржцѣтъ му (Ис. 3, 11).

б). *Душата на злитъ се наслаждава съ гнусотитъ:* тѣ сж избрали пжтищата си и душата имъ се наслаждава съ гнусотитъ имъ (Ис. 66. 3).

Нечестивцитъ и безумнитъ отхвърлятъ безсмъртието на душата и произхождамето ѝ отъ Бога: криво говорятъ умнитъ за себѣ си: ний сме случайно родени и послѣ ще бждемъ, като че ни сме: тѣлото ни ще се обърне на прахъ и душата ни ще се разсѣе, както течний въздухъ; затова нашии животъ — произхожда отъ тъмнина и нѣма вече да се върне слѣдъ смъртта ни.

(Душеполезний собесѣдникъ.)

Началото на Христианството

(продължение отъ II-й брой)

Въпросътъ за началото на Христианството е наистина единъ важенъ исторически въпросъ, който заслужва внимателно да се изслѣдва; но този въпросъ не е главно исторически. Той прѣди всичко е въпросъ на *настоящитъ вѣкъ*; защото Христианството не само е било една отъ най-великитъ сили на миналото и е имало значително влияние върху нарастванието и развитието на минжлитъ народи, но то съществува и до сега като источникъ, отъ който сегашното образование приема висшитъ си вджновенни и най-человѣколюбивитъ си начала. Христианството и до сега е источникътъ, отъ който милиони души получаватъ сила за въ борбата на животътъ, утѣшение въ своитъ грижи и надъжда при смъртний си часъ. Христианството не е просто едно учрѣждение на минжлото, което заслужва едно честно споменуване въ историята, но то съществува и до днесъ и се прѣдставя като достойно за да се приема и отъ настоящитъ вѣкъ.

Нито пакъ въпросътъ за началото му е главно единъ въпросъ отъ обща полза. Той е прѣди всичко единъ личенъ въпросъ, защото Евангелието на Исуса Христа, върху което Христианството е основано, не се отнася толкова много на народи, колкото на всѣкой человекъ лично. Главната му цѣль е искуплението на человекитъ отъ развратътъ на грѣхътъ и отъ осжжданнето на Праведнаго Бога. То открива на всѣкой человекъ началото му, длъжноститъ му и бжджцето му. То провъзгласява безсмъртието на человекската душа. То утвърждава, че или вѣчно блаженство или вѣчна мъка ще бжде бжджцата участь на всякого отъ насъ. Като гласъ Божий то обявява какво да правимъ за да избѣгнемъ вѣчно осжждение и да придобиемъ вѣчно блаженство. То открива на свѣтътъ Исуса Христа като единч-

кийтъ и всѣдостатъчнйтъ Спасителъ на грѣшнитѣ. То потвърдява, че той е съвършено възможенъ да спаси всички, които съ вѣра го приематъ; и че нѣма другъ чрѣзъ когото спасението на грѣховитѣ да е възможно. Отъ това е явло, че ако Исусъ Христосъ е наистина Синъ Божий, единъ Божественъ Спасителъ, както се провъзгласялъ самъ; то за всѣкого отъ насъ е върховна важность да знаемъ, че е тъй. Ако Христианството е наистина отъ Бога, то е опасно за насъ да се съмняваме за божественното му начало и е вѣчна смъртъ да отхвърляме божественитѣ му поучения.

Въпросътъ за божественното начало на Христианството е слѣдователно отъ върховна важность за всѣкого христианина. Какъ трѣбва да рѣшимъ този въпросъ, ще разгледаме въ слѣдующийтъ брой на списанието си.

(с.лѣдва)

За мирскй животъ.

Съ настѣпването на есенята, гражданитѣ обикновенно почнуватъ да работятъ усилено за приготовление къмъ зимата, като повдигатъ въпроси за квартири, мебели, шейнини, модни облѣкла и т. н. Богатитѣ се стараятъ да уголѣмятъ съ нѣщо повече раскоша си, бѣднитѣ тѣй сжщо не искатъ да останатъ по-долни отъ тѣхъ, ако ще би положението имъ стаяло по-плачевно. Който е привикналъ да мисли проникателно въ истинскй смисълъ на живота, който при това не е изгубилъ чувство на любовъ къмъ ближнитѣ си, — навѣрно, че нито единъ нѣтъ не е испытвалъ тежко чувствуване при прѣдаването на тази ежегодна работа на градското население. Дѣйствително, като се поуслушатъ въ безбройнитѣ разговори, ще кажете, че въ повечето случаи тази грижа прѣдставлява, като че искатъ да допълнятъ недостатъцитѣ на вътрѣшний си животъ, — вънкашни удобства и развлѣчения въ каквото и да е, само да не останатъ на дирѣ отъ други. До толкозъ ли се не осѣща, че душата, която бѣднѣе за вътрѣшна храна и за която трѣбва повече да се има грижа, отъ колкото за вънкашнитѣ удобства на които отдаватъ по-голѣма цѣнность, тя се оставя на назаденъ планъ, безъ да се има грижа за нея! При всички трудове за потребности, които всѣки день сж нуждни, нѣма да чуе, че едно е потребно (душата) за която трѣбва да се отдѣли врѣме и за нея. Днескашнй христианинъ е распрѣдѣлилъ цѣлото си врѣме

за расходки, балове, клубове, театра, карти, като че безъ тѣхъ не може и да бжде. Този порокъ отъ година на година се распространява почти въ всичкитѣ классове и съсловия.

Какъ може да се живѣе иначе! Покажете ни друга нарѣдба, друго олжтвие на животъ. Ще ни попитатъ мнозина.

Има бр. Христиане, животъ истински, дѣйствителенъ и животъ лѣжовенъ. Да живѣешъ само да ядешъ, да пишешъ, да се обличашъ, весѣлишъ, обогатявашъ — въобще да живѣешъ за едни само удоволствия, както и да интрегувашъ, да осждашъ или поправяшъ другитѣ, такъвъ животъ е лѣжовенъ; да живѣешъ и да угаждашъ на Бога и ближния си, да се молишъ за спасението на душитѣ имъ и по възможности да имъ спомогашъ въ нужди, значи да живѣешъ истински животъ. Първия животъ е духовна смъртъ, а втория — животъ на славата.

Господъ ни е сътворилъ отъ двѣ начала — духовно и вѣщественно, отъ разумна душа и вѣщественно тѣло, което има нужда отъ вѣщественна поддрѣжка; но врагътъ на всѣко добро гледа всячески да се въсползува отъ тази наша двойствена природа отъ която да извлѣче за себѣ си нѣкои сполука, гледа да нѣмаме надѣжда въ Бога, а само на плѣтскитѣ прѣдмѣти: на паритѣ, храната, питиетата, на чловѣческитѣ дружби, на чиноветѣ, отличията, прѣимуцествата по знамѣнитость на родѣтъ, умѣтъ, образованието и пр., внушава ни да трѣсимъ удоволствията си въ храната, питието, облѣклото, концертитѣ, театрата, залѣванията и празнодумствата. Плѣтята цвѣти, а душата вѣхне; плѣтята е свободна, а душата въ стѣненне; плѣтята е въ прѣенщание, а душата гладува; плѣтята е украсена, а душата обезобразена; плѣтята и дава приятна миризма, а душата смърди; плѣтята сподѣли радости, а душата е заобиколена съ бѣди; плѣтята се нахожда въ свѣтлина, а душата въ тъмнота. Днескашното прогресивно просвѣщение отдѣля чловѣчеството отъ истинската свѣтлина, *просвѣщающаго всякаго чловѣка, грядущего въ миръ.*

На съврѣменнй христианинъ науката и свѣтската литература сж станжли почти жизненни безъ които не може, — Евангелието и Законъ Божий пренебрегватъ, подиграватъ се съ битието на святитѣ; въобще днесъ се сглежда трѣскава дѣятельность по разнитѣ части на свѣтовното, а за Бога и за спасението на душитѣ си никакъ и не помислюватъ. Колко скрѣбно състояние!

Ето гледашъ единъ кружокъ отъ богохулци: водятъ живъ разговоръ за много нѣща, оставятъ едни въпроси; прѣминаватъ въ други безтолкувателни, а нито една думица не отварятъ за Бога — общиятъ Баща на всички, за любовта Му къмъ всички, за бжджщия животъ, за отплащанието, — защо? Навѣрно, че се срамуватъ да заведжтъ разговоръ за Бога. Колко е чудно, че има хора, които ги мислимъ за благочестиви, но и тѣ се срамуватъ да говорятъ за Бога, за скѣпоцѣннитѣ врѣмена, за въздържанието, за възкресението, страшниятъ сждъ, за вѣчното блаженство и мъка; тѣ заобиколени отъ семейството си прѣкарватъ повечето си врѣме въ празни разговори, игри и забавления. Тѣ ся показватъ съ това неопитни и се срамуватъ да заведжтъ разговоръ за Бога, като ся страхуватъ, че не ще могатъ испълни това, за което ще говорятъ върху Него и затова не отварятъ и други въпроси по духовни нѣща. О, прѣлюбодѣйний и грѣшния свѣте! Горко на тебъ при Страшния Сждъ! . . . *Въ своитѣ си дойде, и своитѣ му го не приехъ* (Иоан. 1, 11). Наистина, че Господъ не е приетъ отъ никого по настоящемъ! Не е приетъ нито въ къщитѣ ни, нито въ разговоритѣ ни . . . Ще се намѣри, може би, единъ, който да чете нѣкоя свѣщ. книга или съ гласъ или на умъ, но ще го видите, че изикътъ му се неволно приплита. отъ вжтрѣшно стѣснение може би или же и простотия. Отъ какво е това? Навѣрно, отъ вжтрѣшното побуждение на сатаната, който го кара да не чете дух. книги и молитви, сждо и отъ пустия срамъ.

Днесъ надали ще се намѣри нѣкоя християнска къща, гдѣто да се намѣри св. книга и да се прочита. Гдѣ еж тѣзи благочестиви врѣмена, въ които не само проститѣ хорица еж ги четили и еж имали за истенни, но даже и самитѣ боляри и князье еж ги прочитали и имъ еж внушавали вѣра въ Бога, упование въ Него въ врѣме на нещастия и бѣди, въ болести и скърби. Днесъ нѣма това: за това и въ мнозина нѣма вѣра, нѣма упование въ Християнството и любовь къмъ Бога и ближния; днесъ, казвамъ, владѣе безвѣрието, отчаянието и ненавистята. Изчезнала е горѣщата молитва, чистотата въ нравитѣ, нѣма духъ на съкрушение за грѣховетѣ и милосърдие, нѣма справедливость, миръ и веселие въ Духа Святаго. Днесъ повечето отъ Християнитѣ еж проникнати отъ Духътъ на *мира сега*, отъ духътъ на разни

вѣстници и свѣтски списания, които самитѣ еж проникнати въ язически духъ, а не съ Християнски, тѣ открито отричатъ Св. Писание и прѣвзнасятъ себѣ си гордѣливо съ мирското си образование. Колонитѣ на тѣхнитѣ списания еж пълни съ разни псувни и нецензурирани фрази. Какъвъ мораль черпи Християнина отъ тѣхъ? . . .

Дѣйствително, въ много вѣстници и списания исключая свѣтскитѣ, които въ последньо врѣме еж се умножили до крайность (72) всицитѣ диншатъ земенъ духъ, богопротивни; освѣня това редакторитѣ имъ, като Християни съ надѣжда, не трѣбва да гледатъ само за земното, но и за небето трѣбва да философствуватъ. Древната язическа писменность е била тѣй да кажемъ по-хубава и по нравственна, тя съ своитѣ си начала и подбуждение е стояла по-високо, отколкото писменността на другитѣ Християнски народи. Словото на Господа Нашего И. Христа, което трѣбва да е въ прѣимуущество и да ся съхранява, то напротивъ разнитѣ автори на списания и вѣстници го наскърбяватъ и распиляватъ напрасно, като съблизаватъ и невиннитѣ християне и ги отвличатъ отъ да не вѣрватъ и четжтъ Словото Божие и творенията на Св. Му угодници. Съ умножаванието на тѣзито вѣстници, редакторитѣ имъ лѣскателно прѣмамватъ невинното Христово стадо и го оскверняватъ и докарватъ въ заблуждение. Какъвъ отчетъ ще давамъ при Страшния Сждъ!

Навѣрно, може да се каже: „*ще си натруижтъ учителя по своитѣ си поготи*“. (2 Тим. 4, 3). Не вършатъ ли така всицитѣ чловѣци даже и нѣкои отъ духовнитѣ? Не еж ли си избрали учителя, които да имъ заглъватъ слухътъ? Тѣ се учатъ не отъ истинския учитель — И. Христа, отъ Евангелието Му, отъ Църквата и отъ Св. вѣстници, а главно отъ разнитѣ фейлетонисти, романисти, поетисти, актьори, като си казватъ: „Ахъ, колко е занимателно, колко е нравоучително и гленително! не ни трѣбва намъ Евангелието, нито Църквата съ нейнитѣ Богослужения, тайнства и проповѣди! Ето какви еж у насъ новитѣ тѣй да кажемъ нравственни учителя. Господи! колко надирѣ еж оставени Словата ти! О, бѣднитѣ чловѣци! Въ какво би трѣбвало да поставятъ задачата на живота си, а тѣ отъ нея се срамуватъ. О, неблагодарни внушителни творения! Съ това си повѣденне, какви ли мжки ви очакватъ! . . .

Най новитѣ пессимистически теории и тѣхната несъстоятелностъ

(Превежда **Хр. Георгиевъ**).

Скръбта и радостта се намиратъ винаги между чловѣцитѣ, а благополучието и бѣдствията сж постояннитѣ чловѣчески спжтници на земята. Защото, на въпросътъ: какъ да се нарѣче чловѣчески животъ „добро“, или „зло“? разнитѣ мислителни даватъ различни отговори. Едни доказватъ, че свѣтътъ все още се намира въ първобитното си състояние, въ каквото се е явилъ при сътворението, когато „Богъ видѣ всичко, което направи, че е добро (Битие I, 31). Като излизатъ отъ тази точка зрѣние, казватъ, че „върховното добро“ никогажъ не било изгубвано; хармонията въ свѣта не е нарушавана; свѣтътъ си е запазилъ нормалното положение и продължава да върви по пътътъ на правилното развитие: защото свѣтътъ е устроенъ прѣмъждо. Съ една рѣчь, всичко, що се разглежда отъ тази точка зрѣние, се прѣдставлява добро, при което „висшето добро“ е свободното саморазвитие на чловѣчеството въ свѣтътъ, развитие което прѣдставлява всички необходими за тази цѣль условия. Чловѣчески животъ е великъ даръ, при който и скръбта и бѣдитѣ на битието му служатъ за въ полза. Въ животни процесъ, по това въззрѣние (погледъ) трѣбва да се взима подъ внимание само Творческата и поддръжателната сила Божия, а не смъртъта и беспорѣдкътъ, — въобщо на злото не трѣбва да се обръща внимание.

Ако и съществува тѣй нарѣченото „зло“, то него трѣбва да разгледаме само като недостатъкъ, ограниченостъ, даже като необходимо условие за жизненното движение и прогресътъ; висшето пъкъ зло е недостатъкъ на разума, невѣжеството и варварството, които съ развитието на културата трѣбва да исчезнатъ. Такъво въззрѣние на свѣтътъ и живота се нарича *оптимистическо*.

Диаметрално противоположното въззрѣние е извѣстно подъ името Пессимистическо¹⁾. Едни отъ неговитѣ защитници увѣряватъ, че свѣтътъ отъ самото начало и до днесъ е билъ и си остава *скръбна долина*, че въ него прѣобладаватъ скръбта и бѣдствията; че чловѣкъ е създаденъ за страдание и беспорѣдчно развитие на живота, а „и живота, като погледнешъ хладнокръвно на около си, каква праздна шега“. Други до-

пушатъ, че, въ началото на чловѣческата история, е съществувалъ златенъ вѣкъ, нъ той отстѣпилъ мѣстото си на увеличаващото се разложение. Въобщо по мнѣнието на пессимиститѣ „висшето добро“ чловѣкъ не може да намѣри на този свѣтъ. Та и туй „висше добро“ не е нѣщо реално, а само идеалъ, мисль, фантазия, чловѣческо желание, къмъ което, по нещастната и необяснима случайностъ, чловѣкъ се стрѣми непрѣстанно. А между това дѣйствителността му прѣдставлява само „висшето зло“ — живота, а самото съществуване — неразрѣшена и неразрѣшима задача на всички раздори, мжчителенъ контрастъ на всички идеални изисквания. Такъвизъ сж същественитѣ бѣдѣзи на двѣтъ противоположни въззрѣния за свѣтътъ и живота. Тѣй като въ най ново врѣме пессимистическото въззрѣние прѣобладава надъ оптимистическото¹⁾, то ний ще се занимаемъ съ натовата характеристика и ще докажемъ несъстоятелността му.

Въ основата на Пессимистическото въззрѣние лежи безрезультатността на изискванията относително смисълта и цѣльта за съществуването на свѣтътъ и чловѣка, което се и излага отъ пессимиститѣ като най-голѣмо, всеобемлюще и основно откритие. Пессимиститѣ, като обръщатъ внимание само на разрушающитѣ сили, считатъ ги за тържествующи и господствующи всекъждѣ и всекога. Тѣй напр. въ природата тѣ виждатъ че смъртъта покосява живота, а въ чловѣческитѣ дѣйствия — *злото* побѣждава *доброто*. Отъ тукъ излиза, че чловѣчески животъ е безцѣленъ, а послѣдний частъ и цѣльта на всичко съществуващо — нищо. Такъвизто мрачно въззрѣние на пессимизма, при все това, се примирява съ изискванията на свѣтовни идеалъ, който трѣбва да се осъществи. А когато пессимиститѣ искатъ по-точно да опрѣдѣлятъ свойтъ „хубавъ свѣтъ“, то всекогажъ го искатъ такъвъ, въ когото индивидуумътъ (самоличността) би могълъ да намѣри безусловно удовлетворение на венчикитѣ си стрѣмления, желаниа и потребности. Тукъ вече противорѣчието излиза на явѣ, тѣй като въ едно и сжщо врѣме не може да се отрича идеалътъ и да се прѣдивяватъ изискванията му. Отъ тукъ и пессимизмътъ се раздѣля на два вида: *скептически* и *фаталистически*. Съ особна острота (рѣзкостъ) показаното противорѣчие излиза въ скептически пессимизмъ въ видъ на съмнѣние

¹⁾ Пессимизмъ — учение въ туй, че на този свѣтъ нѣма нищо добро и, че навсѣждъ злото взима връхъ надъ доброто.

¹⁾ Отъ оптимизмъ — Лат. оптимусъ, прѣвѣходенъ. Мнѣние, че всичко въ свѣта отива добръ и къмъ по-добръ.

въ дѣйствителността на самия животъ. Нъ въ самото туй скрито желание, или изискване реалното „добро“ назърта тайната увѣренность, че человекъ, кога и да е, ще постигне идеалното.

За това именно, скептическии пессимизмъ трѣбва постъпенно да се прѣобразува въ *стра*, или да прѣмине въ фатализмъ ¹⁾). Последното се заблѣжва въ най-новитѣ пессимистически теории, за което ний ще имаме случай да поговоримъ по-подробно. При това за неизлишно считаме да заблѣжимъ, че и двата вида пессимизмъ — скептическии и фаталистически — не прѣдставляватъ отъ себе си нищо ново; яснитѣ слѣди на тѣхното сжществуване се заблѣжватъ и въ прѣдишнитѣ врѣмена, даже и въ най-дълбока древность, което може да се потвърди съ най-ясни примѣри.

(См. два.)

¹⁾ Фатализмъ — слѣно вѣрвание въ прѣдопрѣдѣленieto.

Бѣдностъ и богатство.

Поучение.

Человекъ нѣкий бѣ богатъ, и облачашеся въ порфиру и виссонъ, веселя ся на вся дни свѣтло. Нищъ же бѣ нѣкто, именемъ Лазарь, иже лежаше прѣдъ врати его гноенъ. И желаше насититися отъ крушицъ, падающихъ отъ транези богатаго: но и пси приходяще облизашу гной его. Виеть же умрети нищему, и несену бити ангели на доно Аврааме: умре же и богатий, и погребоша его. И во адѣ возведъ очи свои, сий въ мукахъ, узрѣ Авраама издадеца, и Лазаря на лонѣ его: И той възглагола, рече: отче Аврааме, помилуй мя, и посли Лазаря, да омочи мѣ конецъ перети своего въ водѣ и устудитъ языкъ мой: яко стражду во пламени семъ. Рече же Авраамъ: чадо, помини, яко восприелъ еси благая твоя въ животъ твоемъ, и Лазарь такожде злая: нишъ же здѣ утѣшася, ти же страдаеша (Лук. 16, 19—25).

Съ тази притча на Господа нашего Иисуса Христа, която е извѣстна на всички, кратка но простичко и живо ни прѣдставя двѣ противоположни състояния въ които се намиратъ человекитѣ въ настоящитѣ животъ; сжщо сж поставени и двѣ съвършено различни края въ по-добро състояние, които ще испитатъ сжщитѣ человекци въ другий животъ — задробний.

Ето, богаташъ сѣди въ прѣхубавъ дворець, „облѣченъ въ царско достоинство отъ скъпи платове и прѣкарва врѣмето си въ постоянно веселие и празненство.“ Неговото о-

блѣкло изработено отъ тънка бѣлоенѣжна тъканъ; намѣтнжтъ съ пурпурна мантия — знакъ на чисто царски раскошъ. Облѣченъ въ такъво свѣтло облѣкло, заобиколень отъ всички страни съ удобства, сѣди на украсенъ столъ, той прѣкарва всички дни, въ такъвъ видъ, като въ празнични или гостоприемни дни.

А ето, при вратитѣ на двореца му лѣжи сиромасъ Лазарь, полуоблѣченъ, тѣлото му покрито съ рани, които ближатъ скитающитѣ се кучета; той нищо не иска, освѣнь трохкитѣ, които падатъ отъ софрата на богатия.

При това зрѣлище може би нѣкой да завидѣ на богатия и да го обземе ужасъ отъ сждбата на бѣдния; но почакайте малко... и ето вие ще чуετε, че бѣдния се намира на бедрата Авраамови, а богатия — въ прѣдемяртната си трѣска, който слѣдъ смъртѣта си се оказа за нещастенъ, като всѣки отритнатъ сиромасъ, а Лазарь — сполучливий богатство отъ колкото въ днитѣ на неговото голѣмство.

Коя е причината на тази разлика? Принася ли бѣдността каква да е заслуга, а богатството — нещастие? Възможно ли е бѣдността да служи за благословение, а богатството за проклятие, което води въ ада?

А да говоримъ така, значи да тълкуваме невѣрно Евангелнето и да укрѣпяваме въ народа мисльта, че този, който се наслаждава на този животъ ще се мжи въ бѣдний — и обратното.

Не, богатството не може да дава поводъ за осжждане така, както и бѣдността не си е въ правото да подлежи на Божия милость. Нито бѣдността, нито богатството не сж въ положение да опрѣдѣлятъ нашата сждба за въ бѣдний ни животъ. Нашето вжтрѣшно състояние трѣбва да опрѣдѣлимъ, но независимо отъ вънкашнитѣ обстоятелства. Дѣйствително печалното положение на Лазаря се е измѣнило (подобрило) не за това, че той е билъ сиромасъ, нъ за това, че е билъ угоденъ на Бога: той не е ропталъ, не се е възмущавалъ, не е ималъ къмъ богатия нито завистъ, нито ненавистъ, той не е желалъ да му отмѣстива, — той се е задоволявалъ само съ трохитѣ, които сж утоложвали неговий гладъ. Неговата прѣданность къмъ Бога е била неенказанна!

Сиромасъ Лазаре! тебѣ те бѣхж оставили человекитѣ, но Богъ ти праца помощъ! На твоитѣ молитви, Той е гледалъ благосклонно и за това те награждава.

Но защо се излага на мъки богатия? Навърно, че не затова, че той е билъ богатъ; но затова, че той е злоупотреблявалъ съ своето си богатство: раскошество въ дрѣхи и храна — ето за какво е той тропилъ богатството си. Погледнете на неговата неусѣтливостъ: той не вижда сиромаша, че лѣжи при вратитѣ му и продължава да живѣе въ раскошъ, тогазъ, когато бѣдния страда и се мъчи прѣдъ очитѣ му.

И така богатството, както и бѣдността, си иматъ своитѣ добрини и недостатѣци, затова всѣки трѣбва да се ползува съ тѣхъ по добръ начинъ, а не безчестно. Лазарь прѣдалъ себѣ си на Божията воля безъ да гледа на своята бѣдностъ — и слѣдъ смъртъта си ангелитѣ го отнесли на небето; богатия билъ хвърленъ въ ада затова, че прѣдалъ себѣ си на едно богатство, което го искушавало.

Ето сжщинското поучение отъ тази притча.

Хубаво е да бждешъ богатъ. Богатството доставя властъ, прави те силенъ и могущественъ, способствува ти да не бждешъ изхвърленъ отъ обществото, чрѣзъ него се намаляватъ всѣкакви неудобства, съ една рѣчь, богатството освобождава челоувѣка отъ долни длѣжности и му спомага да развива уметвеннитѣ си способности и чувствата. Всички тѣзи добри страни на богатството, ако се употрѣбятъ за свои срѣдства, ще бждатъ спасени. Авраамъ, напр. билъ много богатъ, притежавалъ стадо безъ брой и множество слуги; патритѣ му били прѣснати на далечъ по равнината и при такъво богатство, той безъ да обръща внимание на него, е живѣялъ съ блаженнитѣ духове — ангелитѣ. Много отъ първитѣ християне употрѣбявали богатството си по милостини и затова сж се прославяли на небето. Но за тѣзи, които сж обладани отъ мисльта за богатство, колко неисканни опасности ги очакватъ! Колко богати има, които се надѣватъ на богатството си и прѣкарватъ врѣмето си въ мързелъ и удовлетвня, като при това забравятъ ближнитѣ си, даже по нѣкога и себѣ си и водятъ такъвъ животъ, щото губить пкти на спасението и отивать въ погибельта! Има и много такива, които сж били разбрани и сж помагали на други, но щомъ станжтъ богати, тѣ изгубватъ тѣзи си качества. Велкой челоувѣкъ трѣбва да работи не само за тѣлото си, но и за душата си; но гдѣ е това желанне и стрѣмление за развитието на душата, — когато днесъ повечето сж заняти съ удовлетвня, трудятъ се за по-хуаво облѣкло и мислятъ за честь и т. н. Уметвеннитѣ разсждения и справедливости сж отритнати на заденъ планъ.

Съ една рѣчь, съ богатството може да се забрави Богъ. И така си е то, богатия нѣма нужда отъ стрѣмление за небето, когато тука на земята му е всичко хубаво и доволно. Но послушайте какво говори Еван. Лука: „по-лесно е да mine камила прѣзъ илени уши, нежели богатия да вльзе въ Царството Божие“. (18, 25). Богати! научете се да бждете добри, ако не желаете да ви постигне нещастие.

Бѣдността тѣй сжщо и тя има своитѣ лоши и добри страни. Самъ Исусъ Христосъ е освятилъ и въздигналъ своята си бѣдностъ при пришествието си прѣдъ сиромаситѣ.

Скрѣбъта — честъта на бѣднитѣ, служи за спасителна защита отъ всѣкакви искушения. Бѣднитѣ, когато сж въ голѣма скрѣбъ си казватъ: „Богъ да ни е на помощъ“ и съ тази си надѣжда въ Бога е тѣхното спасение. Бѣдния по-лесно испада въ искушения отколкото богатия. Една стара поговорка казва: „сиромашията е безобразна свѣтница“.

Много пкти бѣднитѣ завиждатъ на богатитѣ, като ги ненавиждатъ, руптаятъ не само на хората, но и прѣдъ Бога. Други пакъ подпадатъ въ съвършено обезсърчавание и праздность. Затова и вий, сиромаси, ако не искате да бждете лоши, то бждете добри! Лазарь е устоялъ прѣдъ искушенията на бѣдността, той е живѣялъ въ голѣми мъки, като е прѣдалъ себѣ си на волята Божия и слѣдъ това умира; той умира прѣди богатия, защото Господъ го е намѣрилъ готовъ за смъртъ и затова побързалъ да го освободи отъ печалния му земенъ животъ; а на богатия той далъ още врѣме, дано се поправи, но напраздно Тѣлото на Лазаря било оставено безъ да се погребее, но душата му била отнесена отъ ангелитѣ горѣ на небето на Авраамовото лоно. Съ каква радостъ е оставилъ той земята! — Богатий, който непадналъ подъ съблзненнията на богатството си, дохожда редъ и на него да умира и тѣлото му е било погребено съ голѣма слава; но кждѣ му е душата? Тя отишла въ ада, въ вѣчната мъка! Каква разлика между двамата — богатия и сиромаша, въ какво състояние сж намирали тукъ на земята и какво ги е очаквало въ вѣчний животъ! Тукъ богатия се обличаше въ пурфира и скѣпи облѣкла, а тамо заобиколенъ съ пламъци; тукъ той е князъ въ раскошество, — тамъ той напраздно се моли да го разсладятъ съ капка вода. Най-първото, което той вижда въ задгробния си животъ, — това е билъ Лазарь, — но не вече тѣй бѣденъ и изхвърленъ, както го знае, а про-

славенъ на лоното Авраамово и тъй това трѣбва да го гледа постоянно вече

Подобенъ край на животъ насъ твърдѣ ни застрашава, но не, той е справедливъ. Въ противенъ случай егонизмътъ, жестокостта, лъжата, безчестнето, нискитѣ желанія могатъ би тука на земята да иматъ пълна свобода, защото които ги притежаватъ същевременно иматъ и увѣренность въ беззаконията на лошитѣ си дѣла.

Не е възможно, настоящий животъ, животъ когото едни го прѣкарватъ съ радостъ, а други — съ лишения и скърби, да е послѣдната воля на Бога. Не, прѣмъждрий Богъ е същевременно и справедливъ Вие, които се борите съ бѣдността, ви казвамъ, че този свѣтъ не е мѣсто на пълната награда; той е само прѣдсловие, което си остава тъмно до тогазъ, до кога то не се прочете цѣлото съдържание; този свѣтъ е цѣло училище, той ни приготвява чрѣзъ мъки и жертви за царството Божие, гдѣто ще ни огрѣе радостъ и свѣтлина. Трѣбва да си даваме надѣжда за бѣдния животъ, като помнимъ, че временнитѣ мъки сж нищо въ сравнение съ честиата на бѣдницето.

Бр. — Християне, които сте доволни! За да успокоите страждующитѣ сърдца отъ бѣдността и да примирите съ Евангелието, — убийчайте ги, лишете себѣ си отъ каквото и да е и даже земете по-голъмо участие въ спомаганнето имъ, отколкото сте били до сега. — Гледайте бѣдната вдовица съ изморнавило лице, почърняло отъ скръбъ: нейния животъ си свършва, тя знае, че скоро ще издъхне. Кой ще изгледа дѣцата ѝ и да ги пази отъ тѣлесни и душевни мъки? Иди, прочее, при тази нещастница и ѝ кажете, че вие ще се потрудите за нейнитѣ спрачета, това ти като чуе, радостна зари ще блѣсне по лицето ѝ. Кажете ѝ слѣдъ това за небото, за И. Христа и тя съ вѣра и утѣшене ще си изсели въ другия свѣтъ.

Такова трѣбва да бѣде назначенето на истинскитѣ християне. Богати! ползвайте се съ богатството и за спасенето на другитѣ, — употребете го не само за себѣ си, но и за сиромаситѣ, — ще съберете съкровище, чрѣзъ това си богатство, на небото — въ обителитѣ Божии.

Сиромаси! безъ роштанне търпете сиромашията си, възлагайте надѣждата си на този всевишенъ промислителъ, който е всекога богатъ, той на всекого ще въздаде, който е търпялъ тука на земята.

Духовенството въ политическитѣ борби.

Сѣбитията на послѣднитѣ нѣколко години види се да сж внушавали отъ време на време въпроса — „Какво поведение трѣбва да слѣдва Духовенството спрямо текущитѣ политически сѣбития?“ И за което е струвало и за което не е струвало, духовенството навременно свирѣно сж обиждани въ разни вѣстници; и ний съглеждаме, че въ послѣднѣо време пакъ се заяви една наклонность да го осмѣждатъ, защото (както се казва) то не е съчувствувало съ партията, която е по настоящемъ или же по-напрѣдъ на власть въ България.

Въ всичкитѣ бѣлѣжки, които ний сме видѣли по този прѣдметъ, писателитѣ се виждатъ да сж трѣгвали отъ прѣдположеннето, че е било длѣжностъ на духовенството, като едно тѣло да земе нѣкое извѣстно положение спрямо особенний въпросъ подъ разглѣждане; и всичкитѣ имъ критики сж бивали основани на това прѣдположение. Понеже тази работа е и интересна и важна и ний смѣемъ да прѣдставимъ възгледитѣ си върху нея. Не е намѣренето ни да я разнекваме въ свръска съ настоящитѣ политически въпроси, които занимаватъ Българекитѣ умове, или пъкъ въ свръска съ кой-да-е даденъ въпросъ, а да обсежимъ работата абстрактно — въ отношение къмъ политическитѣ въпроси въобще. И ний се надѣваме, че възгледитѣ, който ний защитаваме, ако и да трѣгва отъ едно прѣдположение съвсѣмъ различно отъ горѣпомѣнатото, може да намѣри нѣкакъвъ приномъ отъ страна и на мирянитѣ и на самото духовенство.

Първото положение, което държимъ ний относително тѣзи работа, ако и твърдѣ просто, е едно положение, което не се приема всекога готовно; и то е това, че всекога трѣбва да се различава ясно между едно духовно лице говоряще или дѣйствующе официално и сжщото лице говоряще или дѣйствующе неофициално.

Не е по-малко истина за едно духовно лице отколкото е за единъ министръ или другъ държавникъ, че то има два характера — официаленъ и неофициаленъ. Въ нѣкои времена единъ министръ дѣйствува въ името на правителството си т. е. официално или публично; въ други времена, той дѣйствува просто за себе си, т. е. неофициално или частно; и всекой припознава разликата въ характера на двата вида дѣйствувания. Сжщо тѣй, едно духовно

лице понякога говори въ името и съ властта на църквата, или, по право, на Бога и на религията; въ други врѣмена то говори само за себе си, като частно лице; и разликата трѣбва да е съвсѣмъ ясна. Въ първий случай, ако то не злоупотрѣбва службата си, то има право да говори съ властъ, защото говори въ името Божию, и нему е възложено отъ Бога да учи чловѣцитѣ, че тѣ не сж свободни да правятъ щото си щжтъ въ всичко, но сж обязани по длжжность да управляватъ поведението си съгласно съ нѣкои велики начала. Но въ послѣдний случай, когато изразива просто своитѣ си мнѣния или прѣдпочитания, то не може да притѣжава власть: то говори просто като частенъ гражданинъ, чии то възгледи и доводи, както онѣзи на други частни граждани, ще иматъ тяжесть ако сж прави и здрави, но не иматъ тяжесть ако сж криви или заблудени.

Съ такова различие прѣдъ видѣ, сега прѣстѣпаме да изложимъ положението, което държимъ ний относително какво поведение трѣбва да слѣди едно духовно лице спрямо свѣтскитѣ въпроси, първо, когато говори официално, като духовно лице, и второ, когато говори неофициално, като частно лице.

Бесѣди върху християнското богослужение.

БЕСѢДА ПЪРВА.

За важното значение на общественото богослужение и за мѣстата гдѣто то се извършва.

Окончанне!

Съ увеличаваннето на християнитѣ се размножили и Божиитѣ Храмове. Истина, че въ първитѣ три вѣка тѣзи храмове се устройвали не дотамъ великолѣпни, въ мѣста повечето скрити и отдалечени отъ очитѣ на гонителитѣ и грабителитѣ, които разрушавали християнскитѣ храмове до самитѣ имъ основания (Ев. църк. ист. кн. 8, гл. 2; но отъ врѣмето на Константина Великий, когато за Христовата Църква настѣжило мирно врѣме Божиитѣ Храмове почнали да се устройватъ съ пълно великолѣпие и станжли красота на цѣлий християнскій свѣтъ. Тѣзи храмове, както тогавъ, тъй и сега се устройвали подобно на вѣтхозавѣтний храмъ, съграденъ първоначално по Божието откровение и който служалъ като прѣобразъ на бжжкий (Евр. 9, 9-10) и се раздѣлжтъ на три части

или отдѣления. Най-важната отъ тѣхъ е олтаря, който въ православната църква винаги бива обрѣжтъ къмъ истокъ, т. е. къмъ Господа, „Просвѣщающаго во тмѣ и сѣни смертнѣи сѣдншихъ“ (Лук. 1, 79) и което напомнюва за древний рай изгубенъ чрѣзъ грѣхътъ на прародителитѣ. Не по-мазко отъ това, той (олтаря), по думитѣ на Св. Симеона Солунский, явива себѣ си за гробъ Христовъ, таинство на страданията и мѣсто на Христовото Въскресение. Тукъ Спасители почива като Богъ и се зачна като чловѣкъ и за това прѣдетон посередъ всичкитѣ и се съзрѣва отъ своитѣ и се вкусува. „Защото той се нарича трапеза, понеже тамъ Исусъ е животворящата храна и хлѣбъ“ (Разг. о священнодѣйствию и таинствахъ 66 и 100).

Най-важното нѣщо въ олтаря съставляватъ прѣстола и жертвенника. Прѣстола се намира посередъ олтаря срѣщу царскитѣ врата. Той не е нищо друго освѣнъ единъ дървенъ четверо-жгленъ неподвиженъ столъ, облѣченъ въ двѣ одѣжди, отъ които долнята се нарича „срачница“, която бива винаги бѣла, другата т. е. горнята се нарича „индикция“ и се прави отъ копринена или скъпоцѣнна материя. Този столъ се нарича „прѣстоль“ за това, защото на него сѣди невидимо Господъ нашъ Исусъ Христосъ, като царь, — нарича се „трапеза“, защото на него се извършва Св. Тайнство Причащение и се прѣдлага на вѣрующитѣ за идение прѣчиетото тѣло и кръвъ Христови; той се прави четворижгленъ съ таквозъ намѣрене, щото всичкитѣ четири страни на свѣтътъ: истокъ, западъ, северъ и югъ, да вкусятъ отъ Св. Агнецъ, който лѣжи на него (прѣстола). Единичкитѣ най-важни и необходими вѣщи които се намиратъ на прѣстола сж: Антимиса, Евангелието, Кръста и даропазительницата. Антимиса е единъ коприненъ или атлазенъ платъ, на срѣдата на когото е изобразено полагаането Спасители въ гроба. Той се освещава отъ самий Архиерей, чрѣзъ помазването му съ Св. Миро и чрѣзъ зашиванне въ него Св. мощи. Поради това и Антимиса е най-свещената вѣщъ отъ всичкитѣ други вѣщи. Антимиситѣ воджтъ началото си още отъ първитѣ вѣкове на християнството, когато то се прѣслѣдвало отъ изчичнитѣ, за да замѣнятъ въ краенъ случай прѣстола, зацо можели да се носятъ и укриватъ лѣсно. Въ нашитѣ храмове, които сж безопасни отъ вѣншни нападения, антимиситѣ си оставатъ за това, че Архиерейтъ сж обязани сами да освещаваатъ прѣстола и да тургатъ въ него мощи и понеже тѣхнин-

тѣ епархии сж доста обширни, то тѣ не могатъ всѣкога да изпълнятъ това, а прѣдаватъ благословението си на всѣки освятенъ храмъ чрѣзъ освятието на ангимиса. Жертвенника е устроенъ на севѣрната частъ на олтари за приеманне и приготвление на него приношенията. Самий олтарь, като мѣсто на таинственната жертва и за да се внуши къмъ него особено благоговѣние отдѣли се отъ другитѣ части на храма и се закрива отъ очитѣ на народа съ особена прѣграда, която се нарича „Иконостасъ“. На иконостаса се поставятъ три врата, изъ които срѣдната, която води къмъ прѣстола, се нарича обикновенно „Царски врата“ за това, че чрѣзъ нея таинствено минава въ светитѣ дарове Царьтъ надъ Царетѣ и Господарьтъ надъ господаритѣ. Отъ крайнитѣ врата дѣлната се нарича „южна“, а лѣвата — „севѣрна“. На царскитѣ врата винаги има изобразено благовѣщението на прѣсветата Дѣва и светитѣ апостоли — евангелисти, благовѣстницитѣ на нашето спасение. Иконостаса, като отдѣли и закрива прѣстола, поучително ни изобразява необѣмлимото Божие величие, „живуцата во свѣтъ не-ирисуиномъ, Югоже никтоже видѣлъ естъ отъ челоуѣка, ниже видѣти можетъ“ (1 Тимот. 6, 16).

Срѣдното отдѣление на храма се нарича „църква“, мѣсто гдѣто се събиратъ вѣрующитѣ. Въ него можетъ да присѣтствуватъ само вѣрующитѣ, а въ олтари — само еднитѣ свещени лица. Последното отдѣление на храма се нарича „притворъ“, което е било прѣдзначено, както и сега — за всичкѣ тѣзи, които се недопускатъ въ храма, като напр. голѣмитѣ грѣшници, еврейтѣ и изничинитѣ, които искатъ, желаятъ да иматъ понятие за християнското богослужение.

И тѣй, братни, сами виждате, че храма или църквата не е обикновенно и просто челоуѣческо здание, но мѣсто гдѣто обитава Божията слава (Исал. 22 3). Тукъ всичко ни напомнюва за небесата надъ небесата, градътъ на Бога живаго, Небесний Иерусалимъ и всичкитѣ Божии избранници, които въ него, нашитѣ молитвенници, ходатаи и застъпници. Тукъ за насъ е духовний Таворъ, гдѣто ний, подобно на апостолитѣ можемъ да прѣбждаме въ молитвенно съобщение съ Бога и да получаваме възделеннитѣ дарове на благодатта Божия, която дава на челоуѣка единственото най-вѣрно утѣшение въ живота и истинска духовна радостъ. Тукъ ний като оставиме на страна всѣка житейска грижа, можемъ достойно и праведно

да възхваляваме Господа Бога, съ дързновение и неусжжденно да възнасяме къмъ Него молитвитѣ си и да получаваме Божественната помощъ. Тукъ ний можемъ да намѣримъ всичкитѣ спасителни срѣдства за облѣчение на нашата грѣховна тѣжестъ, която, тѣй да се каже, като тѣжакъ камень ни притиска и не ни дава одихъ Най-послѣ тукъ ний можемъ да намѣримъ и великитѣ спасителни срѣдства, които сж за живота и благочестието. —

За това и не трѣбва да пренебрѣгваме своята свещенна обязанность да посѣщаваме Божиитѣ Храмове и да се молимъ въ тѣхъ, а трѣбва благоговѣйно и усърдно да ги посѣщаваме, съ страхъ трѣпетъ, като не помислюваме за нищо земно, да стоимъ и се молимъ, за да се не лишимъ отъ Божията милость. —

Какво значение има прѣподаването на Законъ Божий въ народнитѣ училища.

(Продължение отъ 1-й Брой.)

Казахме, че нашиятъ народъ признава своето си невѣжество; но съзнава при това, че ученето е свѣтлина и за това донейдѣ се стрѣми къмъ него. Той желае да види дѣцата си не само научени, но и развити тълкователи. Въ много села има неуредени училища подъ контрола на пѣ-влиятелнитѣ общинари, при всичко, че законътъ за тѣхъ е отнѣлъ всѣка намѣса. Селенна не разбира какъ върви обучението въ училището и затова, ако се попита върху него, той нищо абсолютно не може да ти отговори, но все повечето е благодаренъ. Въ настояще врѣме се намиратъ у насъ много училища лишени отъ добръ надзоръ, такива не малко служатъ за достъпъ на разнитѣ пропаганди да разсѣватъ своето си мнимо учение. Освенъ това, пропагандата която чрѣзъ разни тѣскателни срѣдства, гледа да измами добродушната селска душа; но ний си имаме подобни, ежщи наши братя и сестри, които храни България, тѣ сж нѣкои отъ нашитѣ учители, които сж заразени съ извратени религиозни вѣрвания; простото население безъ да ги разбира, почита ги за челоуѣци съ старо благочестие и съ високо учение. Такива учители се обявяватъ съ голѣма енергия, свойственна на протестантитѣ, тѣхъ народътъ ги приема и имъ довѣрява рожбитѣ си да ги въспитаватъ; обаче тѣ въ уроцитѣ си не пропускаатъ случая отъ да не внушаватъ своитѣ си

умозрѣния като опровѣржаватъ истинското учение на православната ни църква. По такъвъ начинъ неопитнитѣ сърдца и умове се напояватъ съ това лъжливо учение и тѣ ако не постѣпятъ въ друго по-уредено училище, то навѣрно, че ще станатъ жертва на протестантитѣ и слѣдъ врѣме се обявили за заклѣти врагове на Св. Православие.

Невѣжеството на нашиятъ народъ въ умственно-религиозно отношение служи за благоприятно условие за распространяване на протестанскитѣ заблуждения. Ползующи се отъ това, пропагандата не закъснѣва отъ да не заплѣте не само възрастнитѣ, но и младото поколение въ своята мръжа. Оттука се установява, че колко е необходимо да еж уредени общин. училища особено тамъ, гдѣто народътъ е заразенъ съ протестанизмъ. Явна е неговата задача и направление.

Нашийтъ народъ обича училището, което се намира въ нераставлена свръска съ църквата. На ученето той гледа, като на срѣдство за ползуване отъ книги съ религиозни наставления и утѣшения. Когато дѣтето му се понаучи и почне да чете у дома си нѣкои църковни книги и поучителни историйки, когато то пръвъ пжтъ се яви на бащиното си огнище за четецъ и добръ назидателъ въ семейството, когато тѣ (родителитѣ му) като ходятъ на църква слушатъ го, че чете и пѣе, — той това като гледа и слуша състави си добро понятие за училището и взема да гледа на него съ любовь и уважение. Дѣйствително, само такъво училище, което се намира въ тѣсна свръска съ църквата, може да превлѣче народътъ къмъ послѣдната и да стане причина да введе простата народна масса въ духовна свѣтлина и съзнание, да го прѣдпази отъ разни прѣдразсѣдаци и расколни вѣрвания. Тука не искамъ да кажа, че народното училище трѣбва да се ограничи само съ прѣподаването на прѣдмѣти съ религиозенъ характеръ. Не! Въ тѣхъ може да се прѣподава аритметика, землеописание, естествена история, геология и др.; но не познанията отъ такъвъ родъ трѣбва да опрѣдѣлятъ цѣлосъобразността на училището, а главно нравствено-религиозното възпитание, което да се изнася изъ него. Прѣдмѣта, който трѣбва да има прѣобладающе значение въ едно училище и който да обема всичко въ себѣ си и да дава опжтване, трѣбва да бѣде закона Божий (вѣрата) който пази и распространява църквата.

(Слъдва)

За знаменията и чудесата въ настояще врѣме.

(Продължение отъ 2-й брой.)

И така, присжщето на Божиитѣ чудеса въ днескашно врѣме съвършено отхвърлятъ. Да отхвърлятъ Божиитѣ чудеса, значи да отхвърлятъ грижата, която има Богъ за свѣта и челоуѣчеството; да отхвърлятъ присжщето на Божиитѣ чудеса, значи да не признаватъ Неговото всемогжщество и творчески сили, — значи да унижишъ силата на вѣрата и молитвата ни къмъ Бога. „Азъ съмъ Госиодъ: не се измѣнявамъ.“ (Малах. 3, 6). *Иисусъ Христосъ вчера и днесъ, Той же и во вѣки* (Евр. 1—3, 8). Той имъ отговори: „Баща ми до сега работи и азъ ще работя.“ (Иоан. 5, 17). Значи, че Богъ не прѣстава отъ да работи за свѣта и челоуѣка. Той и днесъ е властителенъ (силенъ), прѣмждръ и добръ къмъ челоуѣцитѣ, които вѣрватъ и се молятъ на Него. Той е опрѣдѣлилъ да се не захвърлятъ безъ причина дароветѣ Му, особено слѣдъ трѣбването имъ, само да удовлетворишъ нашето залудо любитство; всѣко нѣщо отъ Него било прѣдмѣтъ или дѣйствие, Той има за всичко опрѣдѣленно врѣме и мѣрка; слѣдователно, когато на Неговата всѣблага воля е ъ угодно, тогава прави чудеса и знамения било съ гнѣвъ или же съ благоволение. Не остава на челоуѣцитѣ да Го искушаватъ и да узнаватъ врѣмената и години, кога Му е угодно, по нужда на врѣмето или обстоятелствата да подновява знаменията и да прави чудеса, съ които да утвърдява вѣрванията или прославяннето на Св. си име. Ний челоуѣцитѣ трѣбва само да Му се молимъ за да показва *знамения на добро* (Ис. 85, 17).

Послушай ни Владико Боже всъгъ, така се молятъ прѣмждрия Иисусъ синътъ Сираховъ, *и возри, обнови знамения и измѣни чудеса. Прослави руку и мищцу дѣспую Твою! . . . Услыши, Госиоди, молитви молитвенникъ Твоихъ, по благословенію Аарону о людехъ Твоихъ.* (Сир. 36, 6—19). Така щото, Господъ и днесъ може да възобнови знаменията и да прави чудеса по молитвитѣ на молящитѣ се и служителитѣ Му. Блаженъ е този, който се не съблазнява въ Него; но тѣжко на оногози, който зломѣренно съ смѣждувани очи се доближава, за да види знаменията и чудесата Божии, а казва: „*не виждамъ;*“ горко на тѣзи, които ожесточаватъ сърдцата си, безъ да вѣрватъ въ това, което най-ясно се вижда (Дѣян. 28, 27).

Изворъ на постоянни знамения и чудеса, Господъ е далъ на земята Св. си Църква. Нейнитѣ Св. Тайнства постоянно излпватъ безъ оскъждностъ, на насъ Божии чудеса: отъ тѣхъ се исцѣляватъ нашитѣ болести, изгонватъ се нечиститѣ ни духове и здравие и спасение ни даватъ. Най-много служатъ за исцѣление и за чудеса Св. мощи на Божиитѣ угодници: *святие и въ жизни своей многия сотворили чудеса, и по смерти дивна исцѣления ихъ* (Сир. 48, 51). Св. Чудотворни икони, Св. животворящия Кръсть Господенъ днесъ не малко показватъ чудеса отъ които има много примѣри; само трѣбва да има вѣрующа очи, чуднитѣ дѣла на Бога. Напрасно си мислятъ заблуденитѣ къмъ църквата, които не вѣрватъ и се ожесточаватъ къмъ нея, затварятъ си очитѣ, да не виждатъ чуднитѣ дѣла на Господа, нито отъ Св. Тайнства, нито отъ Чудотворнитѣ Икони, нито отъ нетленнитѣ мощи. Напрасно невѣрующитѣ и жестокоосърдечнитѣ челоуѣци искатъ знамения и чудеса; знамения нѣма да имъ се дадатъ по причина на безвѣрнето имъ. *Ний днесъ съ вѣрване ходимъ, а не съ невиждане* (2Кор. 5, 7). Вѣрата ни отваря очитѣ и можемъ да виждами чудесата. И ако не ги виждами съ тѣлеснитѣ си очи, то ще ги видимъ съ духовнитѣ си очи. *Имайте въра въ Бога, казва Господъ, и всичко каквото въ молбата си просите вѣрвайте, че ще получите и ще ви се даде.* (Мар. 11, 24). Невидимий Богъ е невидимъ за насъ. Той дѣйствува непочакливо, отъ бѣди ни избавя, отъ болести и смъртъ ни спасява и всекакви добрини ни дава.

(С. П. Д. Ва.).

Не трѣбва да се вѣрва на врачки и баячки.

(Св. Василий Великий).

На мнозина отъ християнитѣ се струва, че е съвършено безвѣдно да си „баятъ“ да събиратъ разни „врачки“ и да слушатъ бръщолевеннията имъ. Кихкълъ нѣкой въ врѣме на разговоръ, казватъ, туй имало значение. Нѣкой си изотватъ ме повикалъ по име, ногата ми се подхлъзнѣла при излазението на двора, дрѣхата ми се закачила и пр.: венчко това било спѣнка — туй не било безъ значение! И доста знаменити личности, които очакватъ Небесния Сѣдия — Спасителя, хладнокрѣвно впадатъ въ този порокъ. Нъ слушайте, благочестиви християни; отхвърленъ е този народъ, който се

прѣдава на такъвъ порокъ. Още въ древностъ, спорѣдъ Мойсеевий законъ, сж били отхвърлени: врачуванieto, баянието, прокобяванието по полѣтътъ на птицитѣ и пр. като изобрѣтения на дяволитѣ. Въ Св. Писание е казано: *„Не вражите и не сряща смотрите отъ итицъ“* (Лев. 19, 26.); *языцы бо, аще Господъ Богъ употребитъ отъ лица Его, сѣи чарованій и волгованій послушаютъ: тебе же не тако даде Господъ Богъ твой.* (Второз. 18, 12-14).

Който може да се съвѣтѣва съ Божиитѣ оправдания, той, при разсѣжданията си (което не трѣбва да прави) не трѣбва да си взима за съвѣтници, даже не за съвѣтници нъ за учители и законодатели, — не разумни същества. Птицата не вижда грозицата и опасностъ, която е прѣдъ очитѣ ѝ, на тебе ли ще прѣдвѣщае бжджцето? Исхвъркне изъ гнѣздото си за да търси храна за рожбитѣ си, нъ много пжти венчикитѣ ѝ лутания оставатъ безуспѣшни и ти се връща безъ нищо; а това ѝ напрасно хвърчене да се обърне за откриванне на бжджцето! Ако би, по дѣйствието на демонитѣ, птицитѣ хвърчатъ за твой измама; то не сѣди и не зяпай съ растворени уста, християнино, на дяволскитѣ прѣлъстявания и не се подавай подъ влиянието на коварнитѣ имъ дѣйствия. Той, сатаната, ако веднѣжъ улови твоита лесно увлѣкаема въ погнѣбелъ душа, нѣма да я испустне изъ рждѣтъ си, въ ще я употреби на „вѣское зло дѣло“. Нъ и крѣканнето на враната и, по недостаткъкъ отъ храна, вниющий се въ небесата орелъ, докарватъ въ трепетъ и ужасъ суетвѣрното сърдце. Врагътъ на челоуѣческый родъ, дяволътъ, до толкозъ се надемива надъ челоуѣка, че, ако му се покаже нѣкоя котка, нѣкое куче накриво го погледнало, или сутринъ рано е срѣщналъ нѣкой челоуѣкъ, макаръ и най-благорасположенъ, нъ съ поврѣдено дѣсно око, или бедро, той неволно ще отскокне, ще се отвърне и не веднѣжъ ще зажуми очитѣ си. Какво по-лошо отъ такъвъ животъ — венчко да подозирашъ, въ всичко да виждашъ прѣвнѣтветвие, когато „венчко“ трѣбва да възвишава душата ти къмъ Бога?

Когато видиши птица, която хвърчи изъ въздухътъ, да ли ти надъ тебе кръгове описва, наерѣща ли ти хвърчи, или изотдирѣ, или нѣкъ наерѣки пѣтъ ти прѣвѣча — на това ти внимание никакъ не обръщай. Чуди се само на прѣмждростъта и распорѣжданието на Твореца: какъ тѣй толкова тѣжестъ се носи по въздуха; какъ тѣй нежното въздушно естество е станало ко-

лесница за крилетѣ; какъ прѣзъ расперване на нежнитѣ си криле плава по въздухътъ, а съ опашката си, подобно на кормило, се легко управлява, какъ у нѣкои птици, неспособни за ходене, крилетѣ замѣняватъ краката имъ; какъ нощнитѣ и грабливитѣ птици иматъ устроено тѣло, съобразно съ живота имъ; у едни хищни орѣдня — ногъте, у други — изопнати между прѣститѣ на краката имъ тънки ципи, които имъ спомогатъ да плаватъ по водата! Всичко е изпълнено съ прѣмъдростта Божия; защото *вси прѣмъдростию сотвориъ естъ* (Псал. 103, 24). Нѣ иншоужний челоуѣкъ, занитъ съ ниски мисли, се старае да намѣри въ движението на безловеснитѣ твари прилика съ собствената си цѣль и, като остави Бога, прѣдава се въ властта на лукавия демонъ, който, като властува въ въздухътъ, старае се да отпрати (да раскарва) полѣтътъ на птицитѣ на самъ, нататкъ и съ това да държи безумнитѣ челоуѣци въ постоянно нещѣливо излѣтяване.

(Пзъ Дух. пр. четение за народа ст. 26-29).

Псаломъ 4.

Ст. 2. *Синове челоуѣчески, до кога ще обрѣщите славата ми въ безчестіе; до кога ще обичате суета и ще искате лъжа!*

Християнино! Доказано е, че Господъ постоянно нагледва вашитѣ дѣла, каквото поискате Той ви дава, но стига да пристѣпате къмъ Него съ почитание, като изгоните отъ себѣ си суетнитѣ мисли. Св. Пророкъ съ наказание е гледалъ упорството и заблуждението на челоуѣцитѣ, които не вѣрвали въ Божий промисълъ и не сж покоривали на волята му. Напрасно се трудите за добиванне власть, слава, честь богатство и други земни добрини. Напрасно се гордѣете съ своитѣ си прѣимущества и сила, — подчинявате другитѣ подъ своята си сила и властолюбие. Всичко това е суетно и е само, тѣй да кажемъ, цѣнно и значително, а въ дѣйствителностъ пусто и ничтожно. Защо обрѣмевате душата си и я привързвате къмъ земното и я правите неспособна да не може да размислиши и да обича най-потрѣбното! Тази ви привързаностъ нѣма да ви заведе къмъ никакво добро, защото забравяте небесното; този ви животъ, изпълненъ съ трудове и удоволения, ви лишава отъ възможността да не бъдете синове на Всевишнаго, да не можете да влѣзете въ Небесното Му царство и да се наслажда-

вате съ тѣзи неисказани добрини, които сж приготвени на небето; такъвъ животъ води въ погибель, както заведе и прѣдпотопнитѣ *синове челоуѣчески*. Тѣ били обладани съ блѣстящи качества, надарени съ хубость, силни, знаятъ разни искусства и занаяти. Съ тѣзи си съвршенства тѣ се отнасяли горделиво и не искали да знаятъ за съвршенството на горньото; съ силата и владичеството си тѣ притеснявали послабитѣ отъ тѣхъ; искусства и занаятиа имъ служили за развратяване; богатството, — за раскошъ и разглезване; занятията, — да умножаватъ неправдитѣ и беззаконията. Какво е било слѣдствието отъ такъвъ животъ? *И рече Господъ Богъ на Иоу: исполиши земли неправди отъ нияъ и се азъ погублю нияъ и землю*. Сжщата участъ ще постигне и васъ; ако се не поправите, ако не се обърните къмъ Бога, ако си останите немилостиви, чрвоугодни, придадени за земното, наклонни къмъ злото, привързани къмъ пороцитѣ и развратени отъ сладострастнето.

Кормчий.

Свѣтъ къмъ священницитѣ.

„Врачу, испѣлѣса самъ!“

Благовѣщаній отче!

При назиданието пасомитѣ ти, за тѣхната неискренность, усърдно се въздържай отъ идъ, отъ раздражение и отъ смущение; — вмѣсто какъвто, бжди кроткъ, изпълненъ съ любовь, умѣренъ и спокоенъ.

Ако ли този, когото поправявашъ, се обижда; забѣлѣжи му съ кротость, че ти, прѣди всичко, не имашъ за цѣль да го обиждаши или раздраявашъ; а искрено му желаешъ добро и порядкъ въ неговитѣ дѣла, като го и увѣриши, че тебъ е нетърпимъ нѣ той, а безпорядкътъ който той произвежда. Така щото не оскърбявай неговото честолюбие и челоуѣческото му достоинство, чрезъ което (въ неговитѣ очи) възвишавашъ себѣ си, а унижавашъ лично него. — Защото, ако ти имашъ тази слабостъ -- гордостъ — по-добрѣ остави да го поправи другъ; а ти поправи първомъ самъ себѣ си; т. е. извади по-напрѣдъ гредата изъ духовното твое око и, тогазъ, ще можешъ да се върѣши и извадиши сламката изъ духовното око на брата си. Въ противенъ случай, ти само ще раздразиши ближнитѣ си, а нѣкоя нравствена полза не ще му принесешъ.

Прочее, бжди кроткъ, а често пжти и снизходителенъ къмъ пасомитѣ си съ избличенията недостатъцитѣ имъ, като всекога помнишь, че и ти самъ си съ недостатъци. —

Да! Ако, напимърь, ти избличавашъ нѣкого за пиянството му, а нѣкъ и ти самъ се понапивашъ (или, не папивашъ се, но се лакомишь, или си чревоугодничишь, или ядешъ до пресищание), бжди увѣренъ, че и ти грѣшишь, ако не повече, то поне сжщо както него. Слѣдователно, ако самъ себѣ-си поправишь отъ чревоугодието и пр. (за тебѣ мними) недостатъци, — тогазь вече силно можешъ да говоришь противъ пиянството на другитѣ.

Въ заключение, ако обвинявашъ другитѣ въ нерадѣние къмъ длъжността имъ, когато и самъ ти си, може-би тоже нерадивъ тогазь...

„Врачу исцѣлися самъ!“ А пѣкъ това е нашата (священническа) длъжностъ!

пр. Свещовъ, 18-й Октомврий 1894 г.

Попъ Венко

8 НОЕМВРНИЙ.

ЗА

СЪБОРА НА АНГЕЛИТѢ*)

Творяй ангели своя духъ, и слуги своя пламень огненний.

Нашитѣ православни християни приели отъ съборитѣ на святитѣ отци, да празнуватъ днесъ събора на святитѣ ангели, а вѣхтото ангелско поклонение отхвърлиха което бѣше измислено отъ нѣкои еретици. Защото, на вѣхтото врѣме, когато отетжнаха хората отъ Бога, начнаха да се кланятъ на слънцето, на мѣсеца, на звѣздитѣ, на животнитѣ, на ангелитѣ, и да имъ принасятъ жьртви (корбани). Това злочестиво обожателно поклонение на ангелитѣ имало го и на апостолското врѣме: защото тогава имаше нѣкои еретици, които учаха хората да се покланятъ на ангелитѣ като на Бога. И казваха, че ангелитѣ направили този свѣтъ и сж по-горни отъ Христа: защото сж безтѣлесни, и наричали архангела Михаила Богъ еврейскій.

За това святитѣ отци проклѣха на събора това ангелско богопочитание, и наредиха днешното благочестиво празнувание на святитѣ ангели, които сж слуги Божии, и пазители челоувѣчески. И въ оная страна, гдѣто обожаваша ангелитѣ, послѣ християнитѣ начнаха да праз-

нуватъ благочестиво ангелския съборъ, и направиха църкви на Михаилово име, както и въ Хопъ, въ който се яви архангелъ Михаилъ на свѣтаго Архипа За туй се остави този праздникъ, да се празнува въ осмия день на Ноември. За този съборъ ангелскій, апостолъ Павелъ ясно доказва, че видѣлъ деветѣтъ чина ангелски, като се възнасялъ до третото небо, и казва че сж раздѣлени на три полка, и въ всекой полкъ има по три чина. Въ първий полкъ сж: прѣстоли, серафими и херувими.

Прѣстолитѣ сж най-близо до триличното божество, на които Богъ сѣди мисленно като на прѣстолъ, каквото казва пророкъ Давидъ: „сѣлъ еси на прѣстолѣ судий правду“.

Серафимитѣ сж шестокрилати, които стоятъ около Божия огненний прѣстолъ, както ги видѣ Исана. Тѣ приличатъ на пламакъ огненний: защото пламтятъ отъ любовъ къмъ Бога, както ги доказва и сжщото имъ име серафимъ, което по еврейски ще рѣче разгоряий.

Херувимитѣ сж многоочитѣ и много свѣтливи, тѣ познаватъ дълбокитѣ тайни Божии и се просвѣщаватъ отъ Бога, а тѣ просвѣщаватъ другитѣ, както ги доказва името имъ херувимъ, което по еврейски ще рѣче: многоочитний. Чрѣзь тѣхъ се излива на другитѣ премудрость и богопознание. Въ втория полкъ сж: господства, сила и власти.

Господства владѣятъ надъ другитѣ ангели и слугуватъ на Бога доброволно и радостно. Тѣ изливатъ доброразумно владѣние на другитѣ ангели и незабавно изпълняватъ Божиита воля. Правятъ славни чудеса и наливатъ тѣзи чудотворна благодать на праведни челоувѣци, да струватъ чудеса, да исцѣряватъ болни и да предсказватъ за напрѣдъ, какво ще се случи.

Силитѣ помагатъ на ония челоувѣци, които иматъ нѣкоя тегота и даватъ имъ сила да търпятъ. Укрѣпляютъ скърбинитѣ и помагатъ имъ да търпятъ сичкитѣ бѣди и да благодарятъ Бога, който дава сичкото за наша полза.

Властитѣ иматъ власть надъ дяволитѣ: Тѣ отпжждатъ бѣсоветѣ и дяволскитѣ злини отъ челоувѣцитѣ и не оставятъ дявола да мжчи челоувѣка, коякото ще. Тѣ укрѣпляютъ постникитѣ и ги пазятъ. Тѣ отпжждатъ лукавитѣ помнели отъ челоувѣческия умъ и злитѣ навѣти. Въ третия полкъ сж: начала, архангели и ангели.

Начала, тѣ иматъ началство надъ другитѣ ангели, и ги нареждатъ мисленно, да изпълняватъ Божистото повеление, тѣмъ е дадено отъ Бога да пазятъ царствата, землитѣ, сичкитѣ

*) Софрония.

народи и язичници: защото сѣко царство и народъ си иматъ по единъ ангелъ пазителъ. Тѣ поучаватъ чловѣцитѣ да въздаватъ приличната честь на сѣко началство споредъ степенитѣ му. Тѣ въздигатъ чловѣцитѣ на висока честь и слава и ги наставляватъ да прегледатъ сиромаситѣ, за слава Божия и да имъ помагатъ въ сичкитѣ потреби.

Архангелитѣ сж голѣми благовѣстници (хаберджи), които показватъ Божиитѣ голѣми работи и откриватъ Неговата воли, като приемватъ извѣстие отъ горнитѣ чинове и казватъ на долнитѣ ангели: а долнитѣ убяждатъ на чловѣцитѣ. Архангелитѣ умножаватъ християнската вѣра, просвѣщаватъ чловѣческия умъ да разумѣ евангелската истина и откриватъ тайнството на православната вѣра.

Ангелитѣ сж близо до свѣта, които обаждаватъ малкитѣ тайни Божии, Неговата воли на чловѣцитѣ и ги наставляватъ да живѣятъ праведно. Тѣ пазитъ сѣкого чловѣка и го крѣпятъ да не падне въ зло; ако ли падне подемватъ го да стане и никога не го оставятъ, ако нека той да стане.

Сичкитѣ тѣзи деветъ чинове, ангелски, макаръ и да иматъ разни имена, споредъ службата си, нѣ сичкитѣ се казватъ ангели, сирѣчь: слуги; защото слугуватъ на Божието повѣление. Тѣхното слугуване не е равно, нѣ сѣкой споредъ чина си има и службата си: защото Богъ не открива равно на всичкитѣ своитѣ тайни, нѣ чрѣзъ горнитѣ чинове просвѣщава долнитѣ както видѣ пророкъ Захарій. Той като хортувалъ съ единъ ангелъ, видѣ другий като слѣзвалъ и го посрѣвшаватъ да му убади да се върни и да кажи на пророка какво ще стане на Иерусалимъ. Тѣй казва и пророкъ Даниилъ: че ангелъ на ангела казвалъ да му убади видение. И така долнитѣ ангели приемватъ чрѣзъ горнитѣ извѣстие (хаберъ) за Божиита воля и се проваждатъ отъ тѣхъ на служение. За туй православнитѣ християни празнуватъ днесъ праведно събора на сичкитѣ ангели и молятъ се на тѣхъ за помощъ: защото тѣзи сичкитѣ ангели ще се събиратъ на страшния съдъ Божий, кога доди Христосъ да съди живитѣ и мъртвитѣ и ще ги проводи да събиратъ сичкитѣ Божии избранници отъ четиритѣ страни на свѣта. За косто и ние днесъ се молиме дано събиратъ съ Божиитѣ избранници и насъ, които почитаме и славиме тѣхния празникъ.

Надъ сичкитѣ деветъ чина ангелски началникъ е архангелъ Михаилъ, който е поставенъ

отъ Бога: защото, когато проклѣ Богъ денницата съ сичкия десетий чинъ и го направи отъ най-свѣтливъ ангелъ, най-тъмний и черний диаволъ и сатана, испжди го отъ небето и падна въ бездната (въ срѣдиземната дълбочина) заради своята гордостъ. Тогава архангелъ Михаилъ, който съдеше най-долу, като видѣ че денницата пада, събира сичкитѣ чинове ангелски и викна съ голѣмъ гласъ: внимавайте сички ангели, станете съ страхъ прѣдъ Бога, който е създалъ насъ, да не помислиме нѣщо зло срѣщу Бога. Внимавайте що е това, което пострадаха най-свѣлитѣ ангели и станаха най-черни и паднаха за гордостята си отъ небето въ ада. Туй като изрѣче Михаилъ на Ангелския съборъ отъ тогава началъ да стои на първого мѣсто при херувимитѣ и серафимитѣ и да пѣе съ сичкитѣ небесни чинове тържественната пѣснь свиятъ, свиятъ, свиятъ Господь саваотъ, исполнѣ небо и земли слави твоеи. И туй събрание, дѣто събра Михаилъ всичкитѣ ангелски чинове и рѣче: внимайте, нарѣчи се ангелски съборъ сиречь: внимайте, съгласие и единомислие, защото всичкитѣ купно славятъ свитата тронца единомисленно. Тѣй трѣбва и ние съ любовъ, съгласие и единомислие да славиме Бога, съ нашитѣ прѣстени уста сега и всегда и во вѣки вѣковъ Аминъ.

По исправението на църковното пѣние.

Този, който посѣщава по-често църковното Богослужение, ако слуша съ внимание пѣението отъ нашитѣ пѣвци и четци, на часа ще заблѣжи, че пѣението е испорчено и се има нужда отъ поправяние. . . . При избилнитѣ искривения на разни думи, ний ще приведемъ за сега само нѣколко, напр.: при ектенията, пѣвцитѣ и четцитѣ пѣятъ така: слѣдъ първото прошение пѣятъ: „Госиоди иожимлуй“ . . . а слѣдъ второто и слѣдожнитѣ: „Госиоди иожимлуй“ . . . Правилно, както се слѣдва трѣбва да ся пѣе: „Госиоди иожимлуй“. Понататъкъ: въ херувимската пѣсень думитѣ: „отложимъ“ нѣкои го пѣятъ „отложимъ“ а когато повтарятъ сжщата дума произнасятъ я: „от.ложимъ“ Правилното е: „отложимъ“ Въ сжщата пѣсень думата: „невидимо“, нѣкои го пѣятъ така, а други: „невидимо“ слѣдва да се пѣе: невидимо“ Въмѣсто „и духовитвоему“ пѣятъ „и духови твоему“ . . . Въ пѣсенята: „Возбраной воеведѣ“ вмѣсто: „свободѣ“ свободѣ“. Обръщамъ вниманието, коумо се слѣдва.